

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Réyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.**Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Az új esatater!

A társadalom, a közélet figyelmét országosan napról-napra inkább igénybe veszi a pártalakulás a legközelebbi országgyűlési képviselő választásokra.

Ugyan még senki sem tudja, vajon a választások nagyon közel vannak-e, vagy még csak jövőre fogunk-e választani, elég az, hogy a közönség tudatára ébredt annak, hogy meg van az eshetőség, hogy már egy hónap múlva is válasszon, s hozzá is fogott a szervezkedéshez.

Annak dacára is, hogy politikai közlöny nem vagyunk, jogunk van ezen kérdéssel foglalkozni, mert tagadhatatlan, magára a társadalomra is kiható erővel bírnak e mozgalmak.

Nos, a mi felfogásunk az, hogy helyesnek tartjuk, hogy egy éber közszellem hatja át a társadalmat, a mely az eszmék, hazafiai törekvések, politikai áramlatok iránt érdeklődik, mert mi sem veszélyesebb társadalmunk fennállására, mint hogy ha a közömbösség semmit mondó szelleme lengi át, a melynek nincsen magasabb ambíciója, mint saját énjének kielégítése, saját önzésének előmozdítása

Az ilyen társadalomban egy terített asztal megrakva az ételek és italok halmazától, nagyobb örömet fog kelteni, mint a haza szent ügyeiért való gondoskodás; az ilyen társadalom dekadenciában sínlődik, s nem képez erkölcsi erőt a nemzeti fejlődés mechanizmusában.

Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy hívei vagyunk a politikai izgalmaktól tulsaturált társadalomnak, ez éppen nem ideálunk, sőt az ezt szolgáló és a társadalmi béke felforgatására irányuló túlhajtott korteskedéseket, kivált időelött, elítéljük, — de viszont azt tartjuk, hogy egy öntudatos társadalom nem zárkozhatik el az elől, hogy az általános mozgalmából a maga részét ki ne

vegye, állást ne foglaljon, egy meghatározott irányzathoz ne csatlakozzék. Az igazi közszellem megkívánja ezt, s ha férfias komolysággal, hazafias lélekkel, felfogással, a haza javára való törekvéssel történik ez, akkor ez nem is idézi elő a társadalom felforgatását, sőt arra frissítőleg, üdítőleg hat.

Az egyes férfiú disze is, ha véleménye, felfogása mellett őszinte, igaz lélekkel sikra mer szállani, és nem fél az igazi színét bemutatni, ép úgy egy öntudatos társadalom elemei sem riadnak vissza a színvallástól.

Semmi sem biztosíthatja egy a társadalom békéjét, mint a nyiltág, és mindenesetre sokkal dicséretesebb ez, mint az alattomos akna-munka, a cselszövés hareza, a fondorkodás.

Szükséges azonban, hogy az, aki a mindennapi élet teréről a politikai küzdőterre kilép, az a már vázolt vérték és figyervek mellett övezze körül homlokát a mások véleményének tiszteletbe tartásával.

Senkinek sem lehet joga izgatottságra azért, mert ez, vagy más vele nincs egy véleményen, vagy mert kénytelen látni, sőt előre látni sokszor, hogy kisebbségben fog ő maradni elvtársaival. — Az intolerancia nagyon undok erkölcs, undorító az a vallási tóren, de nem kevésbé az a politikai küzdőteren is

Az intoleranciával aztán többnyire határos az erőszakosság is. No ez meg éppen megölője minden egészséges közszellemnek.

Szükségesnek tartottuk mindezekre reflektálni és pedig épen most, midőn látjuk azt, hogy a politikai mozgalmak napról-napra szélesebb mederben folynak.

Megyénkben eddig teljes némaság uralkodott, csak itt-ott röppent fel egy kis tüntető rakéta, de mindenesetre vármegyénk sem zárkozhatik el, hogy ne szervezkednék, mert semmit

sem tartanánk olyan veszedelmesnek, mint ha a társadalmat a képviselő választási mozgalom meglepné, mert mi attól tartunk, hogy akkor a szenvedélyek vehemensül törnének elő, nem a nyugodt szervezkedés, hanem a szenvedélyek vinnék az uralmat, s egyuttal mód nyujtának meglepések előkészítésére.

A társadalom békéje, nyugodt fejlődése pedig mást kíván.

Azért csak helyeseljük, ha a társadalom alkotmányos jogával él, az egymást tisztelő politikai csoportok kidomborulnak, megalakulnak, egymást megismerjük s lehetővé tesszük, hogy a vázolt társadalmi és politikai morállal induljunk az új esataterre.

Megyei gazdasági egyesületünk.

Gazdasági egyesületünk újra szervezése fokozatosan halad előre. Örömmel tapasztaljuk, hogy a vezetőség által a szervezkedés körül kijelített önzetlen fáradozás és a működés terén tapasztalható páratlan ügybuzgalom megyeközönségünk általános rokonszenvével találkozik. Az eddigi eredmények után itélve, valóban bizton remélhetjük, hogy gróf Serényi Béla elnök a megye általános kívánsága szerint, elvállalt feladatának, a közönség osztatlan támogatásával, nemcsak sikeresen megfelelni képes lesz, de fényes bizonyosságát fogja adni megyénkben egy minden irányban akezióképességű, a gazdaközönség összes érdekeit hasznosan munkáló és elősegítő gazdasági egyesület, elodázhatlan szükségességének és közgazdaságunkra áldásos működésének.

Vármegye közönségünk csak örömmel üdvözölheti a nemes fáradozást, s minthogy e tóren a minél sikeresebb tevékenység főfeltétele a lehető legerőteljesebb tömörülésben rejlik, csak a saját érdekében szolgál vármegyénk közügyének mindenki, ha az egyesületi tagok létszámát minél magasabbra emelni igyekszik. Hiszen jól tudjuk, egy megyei gazdasági egyesület működésének — a többek között — egyik főfeladata az is, hogy a gazdasági szükségletek, gépek, eszközök, anyagok a legjobb s legmegbízhatóbb forrásokból lendő beszerzések s biztosításoknál menél több s nagyobb előnyöket nyujthasson. S minthogy ez

könyvi kivonaton elmésem fel történetemet? kit kövessék Bozz Thekeray, Zolát, Balzacot, Piere Lottit vagy kit?

Egészen beleszédültem a nagy gondolkozásba. Nap mult nap után, s még semmi határozott tárgyam nem volt. . . Lassanként a hangulat is kezdett elhagyni, pedig e nélkül irni teljes lehetetlen. Végre is merész ideám támadt. Nem novellát írok, hanem társadalmi kérdéssel fogok foglalkozni, pl. a női emancipációról vagy a divatról tartok egy rövid felolvasást, bár mindkettőről hosszasan lehetne beszélni.

Mélységes eszmék szállottak fejembe mindkét tárgyra vonatkozólag; elméletem már végig esatáztam minden filo-emancipacionistával, végig Wlassics miniszterrel, ki már az egyetem kapuit is megnyitotta a nők előtt, földig romboltam minden párisi divatsalont, mert ezekből árad ki minden divat-bacillus (hogy még ezeknek orvosa nem akadt) — igen, minden divat vagy másképen pénz-költevény.

De . . . s ez a de kedvetem szegte végkép — hiszen nők is lesznek, s így szemtől-szembe mondani meg az itélő igazságot még se járja, mikor ma más morális felfogásunk van

Felhagytam tehát mindakét témával s a halhatatlanságra törekvő poeta-had kétségbeesésével kaptam a természetsugalta témához, — elhatároztam ugyanis, hogy a tavaszról fogok felolvasást tartani.

Felolvasásom ezime ez lett volna: Tavaszí rügyek, már megis irtam egy részét, mikor eszembe jutott, hogy ilyen ezimű novella köteve van Mikszáthnak is. Ram süthették volna nyomban a palágiumvádat. Megakartam változtatni a ezimet, de azt sem tehettem, mert felolvasásom csupa tavaszí rügy volt. Szomoruan tettem félre ezt is. Nos gondoltam, majd írok a tavaszí virágokról s már tanulmány alá is veitem néhány virág-árjegyzéket, mikor oly eset jött közbe, mely miatt morális lehetetlenség volt, hogy én mostanra felolvasást írjak.

A közbe jött eset a következő volt. Egy kicsike levelet kaptam, melyből a következő sorokat mondom el: „Önök poeták soha sem fogják megismerni a nőket, mert a nő kikutathatlan rejtély.“ — Tehát rejtély!

Nyomban megirtam rá a czáfoló feleletet minden harez nélkül szórúl-szóra, ugy a mint itt következik: „Engedelmevel nagysád, megakarom czáfolni állítását.“

Tehát a nő kikutathatlan! Igazán, nagy magasztalás

lása van benne a nőnek s nagy lenézése a férfiaknak: tudósoknak, poetáknak egyaránt.

Az ember kikutatott — nem mondom, mindent, de sokat. Leszállott a földbe, kikutatta az apró ereket, végtelen mélységből ezer más közül kiválasztotta az anyagokat, napfényre hozta a vasat, aranyat, ezüstöt, gyémántot, leszállott a tengermélyébe, felkutatta rejtett mélyeit, megismerte esodás szörnyeit, felhozta apró gyöngyeit (a nők számára) De nem elégedett meg ezzel az ismerettel; kutatószemével áthatotta a tórt, a távolságot, s a teremtés titkaiba hatolt be, midőn az égi testek pályafutását kifürkésze, s a törvényt, mely szerint mozognak; ez sem volt elég, behatolt azok belsejébe is, bár kézzel sohasem érinthető, mikor felderítette, hogy mi esodás anyagokból vannak alkotva, még egy lépés és fel-tárl minden titok, — új „rejtélyek“ tarulnak fel, az újvilágok női! Hát az az ember, ki ennyire volt képes kutatni, képtelen volna önöket, asszonyokat kikutatni? Amit közvetve tapasztalhatott csak, amit göröcsöveivel vizsgálhatott, azt képes volt meghatározni, szétválasztani, összehozni, róluk ítéletet képezni; csak arról nem tudna, tudhatna meg semmit, a melyről közvetlenül szerezhet tapasztalatokat, melyeket nem kell vizsgálni göröcsöveken, s legfőlebb monoklin vagy czvikkeren néz!

Engedje meg nagysád, hogy a „kikutathatlan“ kifejezést azok közé a csinos, dicséret bókocskák közé sorozzam, melyeket önök oly gyakran kapnak az engedelmes, hódoló férfi-nemtől. Talán már Ádam mondhatta Évának ezt a dicséret trázist azután, hogy „fölkelnék — nyugtalan nyugalmából“, ezt mondhatta „az erős Danaít, herculei — Sámson“, amint felkelt a philiszta Delilah öléből és észrevette, hogy „nyírva ereje“ s ezt mondta utának ezer más a szende arcu leányból xantippává lett feleségnek vagy a tubicának, ki egy nap meg angyali szemmel nézett a szarvas férjre, megsimogatva selyem szakállát, másnap pedig vigan kelt tanulmányutra egy szép uniformissal, — ezt mondtak annyi sokan, annyiszor, hogy végre is mindenki elhitte, leginkább önök, nagysád. En azt hiszem, hogy annyi dicséret, mint szemrehányás, kajánság van ebben a szóknak, s ha nő volnék, sohasem, fogadnám el bóknek sem, nem még komolyan.

Talán az a csalódás is mondhatta sokakkal ezt, — nevezük bóknek — hogy a külső látszat sokszor más valót takar, legtöbbször önöknel nagysád, mert a nők eszesen szeszélyesek, — engedelmet, ez is csak bók. Ez

T A R C Z A.

Miért maradt el a felolvasás.*)

Írta: Dr. RUIK LÁSZLÓ.

Igazán nem vettem magammal számot, mikor arra vállalkoztam, hogy felolvasást fogok tartani. A ki már valaha volt ilyenféle esata előtt, tudni fogja, hogy egy felolvasást, jó felolvasást tartani nehezebb, mint megoldani a gordiusi esomót vagy Kolombus tojását felállítani. Egy vezércikket megírni vagy egy tárczát, az semmi, de egy felolvasást tartani, az már munka, „hic labor, hoc opus“. Hogy az valóban ugy van, mutatják az írók titkos és nyilvános vallomásai. Tudjuk, hogy a hány fej, annyi érzés s én számítottam, hogy itt sok fej lesz, tehát sok érzés vagy jobban mondva sok izlés is, de ezt a sok izlést kielégíteni olyan feladat volna, mintha azt mondaná valaki, hogy végy egy olyan kalapot, mely épen megfelelő lesz pár száz különböző nagyságu fejre. Ime már ez a sántító hasonlat is erősen mellettem szól.

Mihelyt a felolvasás kötelességszerű lett rám, (nota bene most nem is számíthattam arra, hogy felolvasásra újra akad egy alapító levél, mely mellesleg szólva a legtöbbit érő felolvasás volna) — tehát mondom, ettől a pillanattól fogva szerencsétlenül éreztem magamat. Eladdig a pillanatig volt eszmém, három-négy novella vázlatát kigondoltam. Aztán kezdődtek kételyeim. Így gondolkoztam: felolvasok egy humoros novellát, nem fog tetszeni azoknak, kik tragikus tárgyak iránt vonzódnak; viszont ellenkező esetben. Még közeputat tarthattam volna, felolvasok gondoltam egy tragikomiko hangulatu történetet, — jól van, de hol marad a közönség humor kedvelő részének kielégítése?

Már a felolvasás hangulatába csak belenyugodtam volna, hanem aztán a tárgy választás előtt akadtam meg. Mi legyen a tárgy? Egyiptom? Röntgen-sugár? nagyon is elesévelt tárgyak. Az orosz professzor új sugár-talál-mánya pedig nagyon kényes téma, mert ez a szívek változó rezgését, s ezzel változó érzését fotografálja le. Abba hagytam. De gondolkoztam tovább, a jelenkorból vegyem-e vagy a mult időkbel, családi körből e avagy a társadalomból, szivbeli problémát fejtegetsek-e vagy egy lélek-

*) Felolvasatott a kis-szebeni gymnasium millenniumi ünnepén, 1896. máj.

előnyök nyújtására nézve szolid gyárosok és intézetekkel kell egyezségekre lépnie, nagyon természetes, hogy az a kereskedő, gyáros vagy intézet *minél több taggal bíró s ennél erőteljesebben szervezkedett gazdasági egyesülettel áll szemben: annál nagyobb árendedmények és kedvezmények nyújtására hajlandó*, mert csak így találhatja meg ő is számadását s így látja magát biztosítva az egyesületi tagokkal szemben vállalt kedvezményekért. — Egyébként pedig az egyesület által nyújtható közvetlen előnyöket még ajánlani sem lehet eléggé a közönségnek. Már egy rövid vásárlásnál élvezett előnyök sokszorosan visszatérítik a csekély tagsági díjat.

Íme egy tárgyilagos példa szolgáljon a dolog megvilágosítására. Mondjuk: egy rendes tag, a hat évi ciklus alatt, a beszerzéseket illetőleg, *csupán* egy vetőgépre nézve veszi igénybe az egyesület által nyerhető előnyöket. Egy, a megye bármely művelési területén kifogás nélkül működő 13 soros vetőgép *átlagos ára*, a bármely vetőgépre nyújtott engedmények levonása után: *215 forint*; ezen összeg után, a tagok számára a gyárosok által általában nyújtható 12,5% engedmény szerint *30 frt 62 krajn* levonás esik, *s az illető megfelelő jó gépet kapott, az összeg pedig a hat éves ciklus összes tagdíjait fedezi*. Vagy ha pedig egy kisebb gazda, mint pártolótag, az okszerű talajművelésnek ma már elengedhetlen két főkeléke: *egy jó vas-éke és egy cikk-czakk borona beszerzésére* nézve ohajtja az egyesület által nyújtható előnyöket 6 év alatt egyszerre e téren igénybe venni; már bőségesen fedezve van a pártoló tagdíj hat évi illetménye. Mert egy jó Sack-éke és vas-borona ára általában 70 frt, mely összegből a 12,5%-nyi levonás szerint 8 frt 75 krajnal fizet kevesebbet a tag a szakember által megválasztott szolid eszközökért, mint a nem egyesületi tag.

Még kedvezőbbek a viszonyok a műtrágyák használatára, a gyakran igen nagy visszaélésekkel járó gépolaj, paraffin stb. beszerzését illetőleg. Még ezeknél is fontosabbak, üdvösebbek továbbá a jószágtenyésztés előmozdítását célzó intézményeknél az egyesületi tevékenysége által elérhető kiszámíthatatlan előnyök stb.

Vármezei gazdasági viszonyaink előbbre vitele, s mindenkinél pedig saját érdeke okvetlen szükségessé teszi a gazdasági egyesület támogatását, emellett pedig ne keskeny senki az egyesületi tagok sorába belépni s ezáltal a nemes vállalkozás üdvös eredményeit elősegíteni.

Az aláírási ívek mindenfelé szétmentek, s nincs község, hova már az eddig is el ne jutott volna. △

Modern intézmény.

A 19-ik századot általában a felvilágosodás századának szokták nevezni. A tudományok előhaladása, a teremtő lángésznek laikus képzeletet meghaladó productumai, a világvárosok fejlődése, az iparnak esodálatra méltó alkotásai igazolják az elnevezés helyességét.

De ép oly joggal a humanizmus századának is lehetne nevezni századunkat. A gondolkozó ész alig tud felmutatni oly tért, melyen a nemes gondolkozás és jó szív a gyámoltalanság és tehetetlenség felett ne öröködnék. Korunkban az árvaik könyei nem patakszanak a szerencsétlenség színhelyén, nyomban megjelen a jótékonyosság örangyala, a földús-tarisznya nem olyan üres, hogy a betevő falat hiánya halálba kergetné a nyomorultakat; az üldözötteknek van menedékhelye, a törvény nem tesz kivételt a gazdag és szegény között, — sőt még az emberek önkénye alá rendelt állatokat is könyörületessé szív védelmezi.

A tudomány nyitott ajtaju kincsesház, melyből mindenki tehetségéhez mérten kénye-kedve

esalta meg a poétákat is, kik különféleképen daloltak a nőkről, hogy egy párt felsorolják, egyik azt mondja „csodás keveréke a ros s nemesnek”, — „angyal — daemon”, — „a nő csak más példánya a férfinak”, — „kincs a nő, ha hűn szeret”, — „a nő csak addig jó, míg nem lehet rossz”, — mondja Madách; „a nőknek többnyire az a jellemük, hogy semmi jellemük sincs”, — „a nők ép úgy játszanak szépségükkel, mint a gyermek a késsel, megsértik vele magukat”, — „a női fenséges tulajdonok egyike az önmegtagadás”, — „a szerelem egy értelmű a nővel”, — mondja Hugó Viktor: „az asszonynak szívében a feje”, — „csók lágyölés”, — mindezt játszva gyakorolják”, — „a többnyiség nemesak bünesapás”, — „minden szótlan nő, néma menyörgés”, — „nincs oly magas, fenkölt erényű dáma, ki férjül egy ötvenest kívánna”, — mondja Byron: „egy szép asszonynak nincs igaz szeme”, — „jó szerencsében sem erős a nő”, — „az asszonyt az ördög sem enné meg”, — legnagyobb kiadás a nő”, — „egyike azon pontoknak (a szerelem), melyben a nők mindig meghazudtolják lelkiismeretüket”, mondja Schakespeare; — „éles, hegyes tör a szava, s édes balzsam az ajaka”, — „csak egy asszony, ha barna”, mondja Petőfi. Minek idézzek többet, mind másféleképen szólana.

Ez megcsalhatja az embert, mert azt mondja, „ha már ennyiféle a nő, igazán kikutathatlan”. Felületes ítélet! Hisz ha ez eshetőségek, egyezések s különbségek kombinációt mind felakarnók állítani, akkor nemesak a nő, hanem még a legkisebb parányi is, sőt a férfi is az volna, mert viszonyba állítás véghetetlen számu lehet, — szóval akkor minden kikutathatlan lenne. Pedig ez nem igaz a józan ész értelme szerint. Igaz, hogy a női lélek a valóság több árnyalatából van összetéve, mint a világ bármely mása s ennél fogva a viszonyba állításra is több eshetőséget, lehetőséget nyújt, de ez nem lehet a végtelenség, mert végtelen, ingatag csak az asszony, azaz pardon; az idő; már pedig a nem végtelenség a végére lehet érni, hogy mikor, az már más kérdés. A nő „rejtély”, így ír nagysád. Engedje meg, ez is csak bók. S ha már nem kikutathatlan, akkor nem is rejtély.

Egy kis logikához (mitől önkönnyen borzadnak, különösen mikor a férj, a papa előszámlálja, hogy ezt, meg azt nem lehet, mert ha... akkor ez meg ez lenne), fordulok. Csak az a rejtély, mit ki nem kutathatunk. A nap messze van, nemde? ragyogó tüzesgolyó, — az önkönnyen szép szeme kedvesebb, de olyan erős tüzet nem lángol

szerint meggazdagodhatik; a kereskedelem nyílt versenytér, melyen bárki is megpróbálhatja erejét. Egy szóval a felvilágosodás és humanizmus, mire folyó századunk beakonyodik, teljes diadalt ül a tudatlanságon és szivtelenségen.

De az idők teljességéből még mindig hiányzik valami. A tudomány alkotásai még igen nagy részben csak a kísérletezés stádiumában vannak, a humanizmus még nem talált meg minden tért a melyen nemes czélját érvényesíthesse. A föld népe szegény, nagyon szegény s bár a nyári munka idején ideig-óráig verejtéke árán segít magán, az év legnagyobb részében nyomorral küzd. A népek anyagi boldogulásra törekednek, de fáradságukat alig számbavehető siker koronázza. A földművelés — pedig hazánk lakosságának tulnyomó része ebből él — újabb időben nem bizonyult oly keresetforrásnak, melynek révén a szegény földművelő családjának sorsát biztosíthatná. A gabona nyomott ára mellett kevés a haszon, a földbirtok nem szaporodik, a termés értéktelenebb. Ez állapot nyomasztólag hat a vagyonosabb rendre is, a szegény munkás osztály pedig aggódva néz a jövő elébe, mert ha még fáradságának adóját az anyaföld lefizeti is valahogy, a termények értéktelensége folytán munkája ma kevesebb hasznot hajt, mint néhány évvel ezelőtt.

Nem említve mást, a humanizmusnak itt még tág tere van.

Pár év előtt a szegény munkás nép sorsán *hitelközvetkezők* által óhajtottak segíteni. Ez intézmények sok helyen — főleg az erdélyi megyékben — létrejöttek s meglehetősen virágzásnak örvendenek. Városokban azonban, hol a tért a pénzintézetek tartják elfoglalva, a szövetkezők nehezen alakulhatnak meg, a minek természetes következménye az, hogy a szegény ember sokkal nagyobb áldozatok árán segíthet megszorult helyzetén. Éppen ezért helyén valónak tartjuk egy humanus intézmény létesítésére felhívni az érdeklődők figyelmét, mi által a szegénység sorsát ki lehetne ragadni a lelketlen üzerek kezéből. A legszegényebb néposztálynak a ruhaneműjén kívül alig van egyéb értékesíthető holmija, miután arany és ezüst értéktárgyakkal nem rendelkezik. Városunkban egy oly hatóságilag ellenőrzött kisebb zálogházra volna szükség, melyben a szegény ember a lehető legolcsóbb kamatfizetés mellett pillanatnyi szükségét fedezheti. A tapasztalat bebizonyította, hogy az ily kisebb zálogházak a szegény nép sorsára üdvösek, főleg ha azoknak létesítése és fentartása tisztán humanizmuson alapul — s ráadásul a vállalkozóknak tisztességes polgári hasznot is hajtának.

Nem követünk el felesleges dolgot, midőn ily intézmények létesítésére felhívjuk az érdeklődők figyelmét

Katonakötelesek biztosítása.

Nemes czélú egyesület alakult nem rég a fővárosban, mely feladatául tűzte ki, hogy a szülők katonaköteles gyermekik számára alig számba

sem az arez, sem a szivecskéjök. A napba bele sem is tekinthetünk, de segít ezen is az emberi tudomány s nemesak, hogy beletekinthetünk, sőt még meg is tudjuk mondani, mily anyagok izzanak ott és sugárzanak hőt, fényt. Egy kis analízist önkönnyen is alkalmazva — néha gukkerrel, máskor czvikkerrel, de legjobb, leghatásosabb monoklival, — ezelt érnék s a nagy rejtély szépen megnyílik, az orakulum beszélni kezd. A nap kikutatható per analogiam, annál inkább önkönnyen, kik sem olyan távol ninesenek, sem nem olyan tüzesek(?) s az önkönnyen vonzását a földvonzóereje sem csökkenti, mint a napét, sőt inkább még növeli!

Igaz, hogy sokszor rejtélyesnek látszanak a nők, de csak látszanak, — egy kis analízissel megbonthatjuk a rejtély labirintusát, mindig ott leskelődik egy kis okoska, melynek felderítésével nyitott könyv lesz a rejtélyből. Tényleg, esélyességükkel nagyon eltdudják rejteni azt a kis okot, s így azért nagyon nehezen lelhető fel, vagy azért, mert nagyon parányi, észre sem vesszük.

Egy író, ha jól emlékszem Hugó Viktor, azt mondja, hogy az ember „politikai állat”, egy kis másítással, a kifejezés szebbé tételével a nőkre is lehet ezt alkalmazni. A nő legszebb formába öltözött politika. Igen politikuskok, máskülönbön hogyan intéznék a harezot és békét! Szépen mondja s igazán Mikszáth: „Minden az asszonyoktól függ, minden a mi történik, az ő selyem hajszálaikkal van összekötve, politikuskok észjárását ők finomítják görbére, a katonák kardját az ő pillantásuk élcsiti, ők csinálják a történelmet, a békét és háborúságot.”

Nos hát ez a politika is nagyon hozzájárul ahhoz, hogy rejtélyesnek látszassanak. Minden nagy politikus rejtélyesnek látszik, a nők pedig a nagynál is nagyobb politikuskok, de sokszor rossz politikuskok s még többet rosszra politizálnak, különösen mikor a szegény szerelmekkel szivet gyilkoló, ravasz politikát üznek, mikor a szegény férjeknek füleken kívül még szarvakkal is fölékesítik homlokát.

Engedje meg nagysád, hogy még egyszer ismétljem, kedves levelének „kikutathatlan rejtély” kifejezése csak bók, igaznak csak szépnők, a boldogtalan szerelmek s a szarv nélküli szarvas férjek tartják. Ezt a bókot csak szép politikuskok voltak miatt kaphatják.

Mosolyogni fog nagysád, — mosolyogjon: így megközelíthető és nem rejtély; csak ne haragudjék, mert így megközelíthetetlen — rejtély marad.

vehető áldozattal oly összeget biztosíthatassanak, melylyel a tényleges szolgálattól való kilépésök alkalmával a polgári életet ismét megkezdhessek. Az egyesület élén maga József főherczeg áll s e név elég biztosítékot nyújt arra, hogy a humanus intézmény rövid idő alatt az egész országban fel fog virágzni. Most szervezik a vidéki ügynökségeket. A rimaszombati ügynökséget Istók József megyei könyvvívó vállalta el, ki az egyesület humanus törekvéseit következőkben ismerteti:

A közönségnek vélek szolgálatot tehetni, midőn az „első biztosító-intézet katonai szolgálat esetére” feltételeit, illetve alapszabályait — mint az intézetnek képviselője — Gömörmeze területén a t. közönséggel ismertetni óhajtom, a mennyiben ezen csaknem egészen új intézmény még nem általános ismert.

Az első biztosító-intézet katonai szolgálat esetére ő es és kir. fensége József főherczeg védnöksége alatt alakult s ezelt 13 éves korig fingermekeket katonai szolgálat esetére biztosítani s ez által lehetővé tenni, hogy a katonai szolgálat megkezdésekor, (mint egyévi önkéntes, vagy 3 évi szolgálatra kötelezett), be nem soroztatás esetén pedig nagykorúsága elérésekor egy bizonyos tőkével rendelkezék.

A biztosító-intézet nem részvénytársaság, hanem mindenki, a ki biztosít, annak tagjává lesz, s mint ilyen, az intézet ügyeibe és ellenőrzésébe befolyhat, a mennyiben gyűlésein szavazati joga van, a befolyt tiszta nyereség pedig mint besorozási jutalom, illetve osztalék a biztosítottak között osztatik fel. A biztosított tehát nemcsak a biztosított összeget kapja meg, hanem azonfelül a nyereségből a biztosított tőkének egészen 50—60% ig emelkedhető osztalékban is részesül.

A biztosított összeg a biztosítottnak, illetve a biztosítónak azon év október hó 1-én fiztetetik ki, melyben katonai szolgálatra bevonul, be nem soroztatás esetén pedig azon év október hó 1-én, midőn a biztosított 24 éves korát elérte

A biztosított összeg katonai szolgálat esetén vagy egyszerre egész összegben, vagy egy éven, illetve 3 éven át havi részletekben, a biztosító kívánságához képest; míg be nem soroztatás esetén egyszerre egészben fizetik ki az osztalékkal egyetemben. Ez által mód nyújtatik ahhoz, hogy a besorozott katonák akár mint önkéntes, akár mint három évi szolgálatra kötelezett, katonai szolgálatát szülei megterhelhetése nélkül végezhesse; másrésről pedig alkalom adatik ahhoz, hogy a nagykorúságot elért fiu egy megfelelő tőke birtokába jutván, önálló üzletet kezdhessen.

A biztosítási díjak azon év október hó 1-éig fizetendők, melyben a biztosított 21. évét betölti, és pedig fizethető évenként, félévenként, negyedévenként esetleg havonként is.

A biztosítási díjszabályok I., II., III., IV. módzatra oszolnak, melyek közül a III. a legelőnyösebb s ez okból leginkább ajánlható.

Az I. és III. szerint 200 frttól kezdve bármely összegig lehet biztosítani és pedig úgy a biztosító, mint a biztosított orvosi megvizsgálata nélkül

Az I. szerinti biztosításnál a biztosított tőke a katonai szolgálat megkezdésekor, tehát legkorábban azon év október hó 1-én fizetetik ki, midőn a biztosított 21-ik évét elérte; be nem soroztatás vagy időelőtti elhalálozás esetén pedig az összes befizetett díjak visszatérítenek.

A III. szerint biztosítottaknak ellenben a biztosított összeg akkor is kifizetetik, ha be nem soroztatnak, de csak 24 éves korukban, elhalálozás esetén pedig a befizetett díjak szintén visszafizetnek.

A II. díjszabás az I.-vel, a IV.-al azonos azon különbséggel, hogy a II. és IV. szerint biztosítottaknál a szerződő felek orvosiilag megvizsgáltnak és a legkisebb biztosítási összeg 500 frt.

A biztosítási díjak a lehető legalacsonyabbak. Pél-

Annál inkább is tudom, hogy nem marad el a „megtortlás” (egy kedves levelben), mert hívője vagyok a nagy britt költőmondásának: „Soh’ sem fogod őt felelet nélkül megfogni, kivéve, ha nyel nélkül fogod”. — Kedves levelét várva, maradok hódoló „Roxa” poétája

Igy irtam én meg a levelet szóról-szóra, hogy majd elküldjem a kikutathatlan nők nagy védőjének, egy szintén kikutathatlan nőnek. Egy kis maliczia vezette a tollamat, s nem akartam egyebet elérni, mint azt, hogy hatalmas dorgatoriummal megterhelve, megint érkezék egy kis kedves, iráshibákkal telt levél.

De én terveztem s a fátum végezett, még pedig nagyon is furesán. Ezt a levelet feleseltem azzal a levéllel, melyet a szerkesztőnek akartam küldeni. Így a szerkesztőnek szánt cikket elküldtem a kedves levél kedves írónőjének, a neki szánt levelet pedig a szerkesztőnek. A szerkesztő ezt a levelet társának nézve, közölte lapjában. Még ez nem lett volna hiba, hanem a következménye az már aztán trapikussá tette a tévedést. Ugyanis hamarosan kaptam ezen levélre egy csomó levelet, még pedig nem csak nőktől, hanem férfaitól is

Íme egy párat felolvások mind a két fajtából: „Rixa poéta! Olvastam levelét az ujságban. Már ön meri tagadni, hogy a nők nem kikutathatlan rejtélyek, még ön?! Micsoda ön: poéta, tudós, pap, jogász, hogy olyan nagy hangon meri kizárólagos jogainkat tagadni! Igenis, mi kikutathatlan rejtélyek vagyunk; ezt se logikával, se pszichológiával nem lehet magdönteni. És csak velünk együtt dölne meg, mi pedig állani fogunk s el jön még az idő, mikor mi fogurk alakodni, önkönnyen hallgatni s akkor az olyan tapintatlan merészségért, milyent ön elkövetett, mindenesetre példás büntetést fogunk róni. Most csak kevesre becsülésemet fejezem ki ön iránt.”

Egy másik: „Kiállhatatlan Rixa! Hogy mert ilyen vakmerőséget elkövetni! Van önnek neje? érdemes volna, hogy válópört indítson ön ellen. A nő jogát meri tagadni s nyibusunkat tépi le? Irka-firkájával együtt máglyára érdemes!”

„Furesa Rixa! Jó is, hogy nem az igazi nevért irta levele alá. Ön akar velünk szemben logizálni? szép! nevetségés. hát nem tudja, hogy előttünk minden logika összeomlik? Mondja csak, miféle távesöve van, melylyel a nőt annyira ki tudja kutatni, hogy ön előtt többé nem rejtély. Ajánlom, kérjen szabadalmat rá, és belépti-jegygyel mutogassa — magát.”

„Csoda Rixa úr! Csodalevelét olvastam. Nemde ön

dául: 0—1 éves fiu után 500 frt biztosítási összegből évenként 16 frt 90 kr. 1—2 éves korig évenként 18 frt 05 kr. stb. stb. 13 éves kor után pedig évenként 57 frt 95 kr. fizetendő a III. díjszabás szerint.

Az I. szerint valamivel kevesebb, a IV. szerint pedig valamivel több, ez utóbbinál a biztosító életkora is figyelembe vétetik.

Egyébként a biztosítási tervezet az intézet rimaszombati képviselője által írásbeli vagy szóbeli megkeresésre készséggel rendelkezésre boesáttatik.

A biztosítási díjak lefizetésére 2 havi idő van engedve s csak azontul töröltenek a kötvények, de a törölt kötvények 6 hónapon belül újból érvényesíthetők.

Óly kötvényekre, melyek után a biztosítási díj legalább 3 éven át fizetett, a befizetett díjak 50%-ig kölcsön vehető fel.

Az esetben, ha a biztosító a díjak további fizetésére képtelen volna, de azokat legalább 3 éven át már fizette, a biztosítottak díjmentes kötvény adatik a biztosított összeg anyai részéről, a hány évi díj lón az eredetileg megállapított részletekből befizetve. Például: ha egy fiu 5 éves korban 1000 frt tőkére biztosított, 4 évi díj-fizetés után a további díjfizetéseket beszüntetvén, eredeti kötvénye kieserlítettik egy 250 frtról szóló díjmentes kötvénnyel, mivel a kikötött 16 év helyett 4 évig fizette csak a díjat.

Ellenben a IV. szerinti biztosításnál a biztosító elhalálása esetén megszűnik a további díjfizetés, de a biztosított összeg teljesen érvényben marad.

Az évi üzemenyereség 60% a biztosítottak osztalék-alapjához esatoltatik s ebből fizetetik az osztalék és a besorozottak besorozási jutalma.

A tiszteleti s dísztagok adományai és az üzemenyereség egy részéből rokkantalap létesítettik, arra a célra, hogy abból intézeti tagok, kik rokkantakká váltak, esetleg ezek özvegyei és árvaí ideiglenes vagy állandó segélyezésben is részesíthetessenek.

Az intézet ügyeit kiváló tekintélynek örvendő s közvisztelethen álló egyének vezetik. Nevezetesen: Elnökök: báró Nikolics Fedor, gróf Eszterházy Miklós stb. Választmányi tagok: gróf Andrassy Géza, Hollén Ernő stb. Igazgatósági tagok: Dr. Münich Aurél, gróf Keglevich Béla stb.

Ezeknek közlését beesés lapjában kérve, amennyiben a fentiekből az intézetnek nemesak teljesen reális alapon nyugvása, hanem nemes intenciója, nem az önhasznót, de a közjót szem előtt tartó célja kitünik. Még arra vagyok bátor az igen tisztelt szerkesztőséget kérni, — miszerint ezen közleményemet az intézet üdvös célját hangsúlyozó commentárral ellátni s egyszersmind azt is közölni sziveskedjék, hogy az intézet gömörmegei képviselőségével tisztelettel alólított van megbízva.

Kelt Rimaszombatban, 1896. július 25.

Istók József,

vármegyei könyvvezető, mint az „első biztosító intézet katonai szolgálat esetére“ képviselője.

Hírek és vegyesek.

Vármegyei közgyűlés lesz aug. 10-én, mely alkalommal a bizottsági tagok a megyei tisztikar millenniumi megjutalmazása fölött fognak határozni. Az ajándék, értesülésünk szerint, minden tisztviselőnek egy havi fizetése leend.

Uj anyakönyvvezető. A belügyminiszter, a sziliczei anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé Simko Lajos körjegyzőt nevezte ki s egyuttal a házasságkötésnél való hivatalos teendőket is megbízta.

Halálozás. Prúnyi Péter Pál újvársi tanító jul. 16-án, agyszélhűdésben 77 éves korában meghalt. A tanítói pályán 56 évet működött, ebből Újvársra esik 49 esztendő. egész nemzedéket nevelt fel, s nincs a községben csakis négy ember, ki nem az ő tanítványa volt.

is azok közé tartozik, kik problémák megoldásán törik a fejüket? Nem kicsinylem ezt a foglalkozást, hanem ajánlom, hogy 1-ször olyan problémát válasszon, mely megoldható: 2-szor vessen számot azzal, hogy van-e elég esze azt megoldani; 3-szor, önnök legjobb lesz nem foglalkozni problémák megoldásával. Higye meg, nem arra való. A nő, tudja-e, probléma, de még milyen probléma? Fejtgették már azt tehetségesebb fejek, mint ön, még se tudtak tovább menni a rejtély megoldásában, mint — kikutathatlansáig. Még egyszer ajánlom, tegye le a tollat: talán a líra jobban fog sikerülni?”

„Különös Rixa poéta! Különös ember lehet s páratlanul udvarias, — nekem férjnek nem kellene. Ön a szerkesztők papír-kosarában már valószínűleg halhatatlan. Egyetlen mondata sem helyes levelében: valószínűleg nem is fog helyeset alkotni soha sem. Szánom önt nagyon.“

Ime ezek voltak a kedves levelek. Szándékosan választottam ki a szelidebb üdvözléseket. Nemde örömem lehet bennök. Hát még a többi, melyekben anarehistanak, veszélyes egyénnek, karakter nélkülinek, még bikkficznek is mondanak, sőt egyik még azt is tagadja, hogy valaha maturát tettem volna, pedig hát már azon jóval túl vagyok. Már az igaz, hogy esinos bókocskákat kaptam, pedig eltévedt levelemben nem tagadtam sem azt, hogy a fagyallatot, vajköpülőt, limonádét, levendula balzsamot, arató gépet, harisnya kötést, földalatti messzelátót, hadihajók páncélözését nem a nők találták fel, hanem csak egy nem is valami különös mondást szállítottam le a bók színvonalára. Mit fogunk csinálni dr. Margalits urral s könyvével, ki nyolez hasábon át vagy háromszáz szólás-módban mondja el, hogy milyen kedves vélemények szállnak szájról-szájra a nőkről a közmondásokban.

Tévedésemmek ez a siralmas oldala; hanem van ám ennek nevetséges is, mert a férfiktól is kaptam leveleket. Ime elmondok egy párt:

„Rendkívüli tehetségű Rixa! — Ön jó, tudós, ön egy, sőt két rendkívüli szellem. Valóban feltalálta azt a szert, mivel el tudja oszlatni a női rejtélyt? — ha ez igaz, szeretném önt halálra ölelni. Uram, poétám, tudósom, segítsen rajtam, tudassa velem azt a szert, mivel feleségemet kikutathatom. Az árát nem is kérdezem, bár-mibe kerül csak küldje postán, vasuton, távirtdán, akár-hogy. Jótékonycélra akartam adni tizezer forintot, megtoldom még, ha kevés, önnök adom; higye meg! jót tesz velem így is. Nőmmel pár év múlva megfogom ülni

Vig kedélyű ember volt mindvégig s annak idején első tanítóik közül való. Temetése július 18-án nagy sokaság részvétele mellett ment végbe, nyugodjék fázasztó munka után békében!

Dalárda multság. Városunk közönsége nagy érdeklődéssel tekintett a dalárda f. hó 2-án rendezett multságára elé, a kedvezőtlen időjárás azonban csaknem kétségessé tette a sikert; sokakat visszatartott attól, hogy a ritka művelzetet igéző hangversenyen résztvegyen. De így is szépszámú közön ég hallgatta végig a teljes precezitással előadott darabokat, melyek mindenike óriási hatást keltett és zajos tapsvihart aratott. Különösen tetszett a versenydarab Gaal Ferenc „Honfidal“-a, melynek gyönyörű előadásával elragadták derék dalárdaik az igazi áhítattal hallgató közönséget. A sok műérzékkel bíró darab nehézségeit teljesen leküzdve, valóságos művészet-tel juttatták érvenyre a versenydarab nunciat: igazi lelkesedést öntöttek a hallgatóságba, melyben megérlelődött az a meggyőződés, hogy koszorús dalárdánk bizonyára megállja helyét az idén is az országos dalárda-versenyen s babérokkal fog hazatérni. A válogatott s szép sikerrel előadott darabok között vigan szólt a zene s tánczoitak a szebbnél-szebb fiatal leányok.

A rimaszombati polgári olvasókör az új házban folyó hó 3-án tartotta *Rábely* Miklós elnöklete alatt első választmányi ülését, melyen a tagok szám-alal jelentek meg. Az elnök a nevezetes mozzanathoz méltó ünnepi hangulatban szép beszéddel üdvözölte a sok áldozat és kitaró munka után felépült új otthonban a választmány lelkes tegjait, kik mindenkor meleg érdeklődéssel kísérték az olvasókör szép fejlődését s annak előmozdításában sok készséggel működtek közre. A jegyző-könyvek felolvasása és hitelesítése után előterjesztéseket tett a kör érdemes elnöke, kiről e helyen is őszinte elismeréssel kell megírnunk, hogy a testület érdekeit minden igaz lelkesedéssel és az ügyhöz méltó buzgalommal viseli szíven. Az egyes előterjesztéseket, melyek a szép új épület esinostására és a kor kívánalmainak megfelelő berendezésre vonatkozik, a választmány magáévá tette; egyszersmind elhatározta, hogy a diszes új ház felavata-sa alkalmából f. év október 4-én nagyobb szabású ünne-pélyt rendez, melynek módozatait a dr. Kármán Aladár vigalmi és ünnepegy rendező bizottsági elnök által összehi-vandó bizottság fogja összeállítani és a választmány elé terjeszteni. Azt is elhatározták, hogy a felavatási ünne-pegyre a megyei és városi hivatalok fejeit meghívják.

A hegyek között. Ha az ember lelkében a mindennapi élet keserőségei magas hullámokat vetnek, menjen a hegyek közé. Ha kifáradt a küzelemben s kissé pihenni vágyik: menjen a hegyek közé. Ha lelké-nek harmoniája megbomlik, ha az agyában nyüzsgő gondolatok fékvesztetten üzik egymást: keresse fel az erdőkoszoruzta hegyeket. Ha a városi élet chablonos élvezetei kifárasztották a lelket s a földi halandó gyomrát teljesen elrontották: meneküljünk a hegyek közé. — Nincs az a lelki vizasztálás, mely annyi enyhületet ad-na, mint a balsamos levegővel telített erdők magánya, nincs az a medecina, mely annyira megorrigálná a vá-rospan megromlott gyomrot, mint egy kirándulás a he-gyek közé, a sportnak — nálunk — ez a legislegújabb neme, mely hova-tovább dívatossá kezd vallani s mely-nek immár a nők is hódolni kezdenek. Az erdélyieknek kedvök szottyant összeülekezni a rimaszombatiakkal. Hi-rét vették a mi barátságunknak, vendégszeretűnknek és — zsványpecsenyénknek. És mi, miután megmutattuk, hogy miként lehet a városban a jó gyomrot elrontani, egy kis korrekezióra kivittük őket a hegyek közé — Ujantaldvölgyre, hol a természet bájának modern köntösbe való öltöztetésébe hallatlanul jól művel az üveggyár — és Szücs Géza. Az a legmodernebb ipartelep, ez a leg-modernebb házigazda, kinek sziveségén csak a felesége tud tulteni. A kiránduló nagy társaság, melynek élén ezuttal dr. Kármán Aladár kórházi orvos állott, a le-hető legkellemesebb órákat töltötte el az üveggyári tisztí-

ezüst menyegzőmet s hiszi-e, hogy nem ismerem őt jobban, mint a hogy ismertem, mikor elvettem. Ha az ön szere megérkezik, hiszem, hogy a következő 25 évet bé-kességben élhetem le. Kész szolgája . . .“

„Nagy feltedező! Rendkívüli örömmel olvastam le-velét, aznap gyanusan néztem feleségemre, csaknem át-szúrtam szememmel, de higye meg, én az ő rejtélyeit át nem láttam. Mi módon tehetném világossá rejtélyeit, tudósítson kérem; rettentő a mit szenvedek már évek óta. Feleségemet valódi anyagnak gondoltam, de uram, vége nyugalmamnak, mióta felébredt gyanum; s ez alapos gyanu. Ha szüksége van ennek tudására, értesítsen mind-ent elmondok. Kérem segítsen rajtam, mert elpusztulok a kétség miatt. Nőm már napok óta fitymálva mondja, hogy nagyon rossz bórben vagyok; s ez még jobban nö-veli kétségbeesésemet. Nem vagyok gazdag ember, ha lehetséges volna részletfizetéssel lerónám az ön által kért összeget. Legalázatosabb szolgája . . .“

„Páratlan tehetségű Rixa ur! — A század csoda-találmányai mind elvesznek az ön zsenialis találmánya mellett. Mi a telefon, mi a villanyos vasut, mi a távir-dá, mi a kormányozható léghajó? Uram ön többet tett, mintha a kormányozható léghajót találja fel . . . egy kor-mányozható asszony! — fenséges eszme, fenséges talá-lmány. Ezzel meg van oldva a házi béke nagy problémái, nem a papok, hanem igen is ön oldotta meg. Mi önnök emlékoszlopot fogunk állítani, s ráfogjuk vézni a követ-kező szavakat: „a férfi-nem szenvedései nagy orvoslójá-nak.“ Ha van neje, mindenesetre elhiszi, hogy megérdemli ezt a csekélységet. Különben is az ön neve csak az utolsó férfival halhat ki. Adám és ön halhatatlanok. — Kérem hallgasson meg s aztán méltányolja panaszaomat, kérése-met. Nőm, mikor még leány volt anyagnak látszott, angyal volt kérem az arca, angyal a tekintete, tette, szava, nota bene az anyósom is annak látszott. Szóval én angyali partiet véltém csinálni, gondolatban egész angyal kolóniát véltém magam körül, az anyósomat s felesége-met érve a kolónia alatt. Uram, mi lett ebből: kaptam két Xantippét, de felértek egy kolónia Xantippével. Kedvőket keresem, de soha sem találok, lemondtam már minden-ről, dohányzásról stb., utóbb az életről is, de semmit sem használ. Mit csináljak? — három éves házasa vagyok — isten mentsen, hogy az ezüst menyegzőig így kelljen élnem. De meg se érem, ha ön nem segít rajtam. Segítsen, könyörögve kéri egy nagy tisztelője“ . . .

kar körében, melynek magyaros vendégszeretétét *Józsa* Antal és *Czínke* István, az erdélyiek nevében pedig *Veres* Imre főszolgabíró köszönték meg. A barátságos vendég-látás, melynek egyik legfőbb érdekessége az volt, hogy a társaságban több hölgy is jelen volt, a késő esti órákig tartott s a menyyiben a multságot egy kis tánc is fűszerezte, bizonyára a hölgyek is kellemes emléket vittek magukkal úgy Rimaszombathba, mint a sok száz kilomé-ternyire eső erdélyi otthonukba. A néhány családból álló kiránduló társaságot egy sikerült fényképen megörökítet-te a gyár ügyes amateur-fotografusa; a kép a társaság minden tagjának kedves lesz, s sok idő múlva is emlé-keztetni fogja a feledhetetlen órákra.

Felhőszakadás. A vasárnapi zivatar, mely az egész ország felett romboló erővel végig vonult, itt-ott nálunk is nagyobb károkat okozott. Így, a mint lapunkat tudósították, Harkáeson óriási felhőszakadás volt, mely-nek következtében az országúti közlekedés fennakadt, Sztárnyán pedig egy nagyobb köhidat rongált meg any-nyira, hogy helyreállítása hosszabb időt s nagy költséget igényel. A rombadólt hidat a megyei főmérnök a napok-ban vizsgálta meg. Rimaszombatot a vihar szerencsére csak fenyegette s nagyobb kitérés nélkül vonult el a város határa felett.

Fürdői multság Értesülésünk szerint Várgede és vidéke ifjusága folyó hó 8-án a várgedei gyógy-fürdőben jótékonycélú táncmultságot rendez, melynek sikeréről előre is megvagyunk győződve. Nemesak a rendezőség buzgólkodik a siker érdekében, de a eszi fürdő-közönség körében is mozgalom indult meg egy várgedei kirándulásra, mely ép szombatra van tervezve. Városunk-ból is számosan készülnek meglátogatni a kellemes ki-ránduló helyet s így szombatra nem kell egyéb, csak a a mi legfőbb — jó idő.

Zolnay Viktor vivőmester nagy szorgalommal és kitartással oktatja növendékeit, kik már a második kurzusban vesznek részt a kitünő, testedző sportban: a vivásban. Még mindig jönnek jelentkezők, s ebből lát-szik, hogy a sport e mindenfelé kedvelt neme nálunk is szerez híveket, kik sok igekezzettel sajátítják el a mester jó iskoláját. Ez egyszerű, s mindenki által könnyen el-sajátítható. Előnye az, hogy minden megeröltetés nélkül, könnyed mozzulatokkal lehet megtanulni a vivást, a test helyes tartását és ügyességét; e mellett a karok és lábak s az egész test izomatát rendkívül edzi a vivó-sport, melyet mindenkinek ajánlhatunk egészségi szempont-ból is.

Évzáró vizsgálat. A rimaszombati m. kir. földműves iskolában az évzáró vizsgálatok mult hó 30. és 31-ikén tartattak. A vizsgákon miniszteri biztosként *Lammer* Vilmos csákovai földművesiskolai igazgató sze-repelt, s első napon ott volt *Bornemisza* László alispán és *Szabó* György polgármester is. A bizottság teljesen meg volt elégedve a vizsgálat sikerével, s dicsérettel il-lették az ifjuság előhaladását, melyben jelentékeny érdeme van: *Rády* István intézeti igazgatónak s *Bodroghözy* Zoltán tanárnak, kik hivatásukat sok odaadással és teljes sikerrel töltik be.

A csizi jód- és bróm-fürdőben a fürdőven-dégek száma augusztus 3-áig: 520. Örömmel regisztrál-juk, hogy a kitünő gyógyhatású fürdő vendégeinek lét-száma a saison végén is jelentékenyen gyarapodik.

Vigyázatlanság. F. hó 3-án reggel egy czuk-rászinas egy utcazi cziganygyermekre Flobert-legyerből rálőtt, s jobb szemét a behalótó serétkkel megsértette.

Fogorvosi teendői *Máté Károlynak* annyira felszaporodtak, hogy városunkban tartózkodását még 8 napra meghosszabbította, s a Dr. Kármán Aladár orvos lakásán és felügyelete alatt végzi a fogak húzását, (ki-vánatra narcosisban) tömését, fogak és fogsorok készit-ését s behelyezését.

S még egyet felolvasok, hadd szóljon a férfi-körus-ban egy még nem házasa is:

„Rixa ur! Levele nagy gondoktól mentett meg. Épen nyolez esztendeje, hogy házassági gondolatokkal foglalkozom. Elmentem utóbb egy igen jóakaró pap ismer-rosömhöz tanácsot kérni, azt mondta: barátom, a házasa-g olyan komoly dolog, hogy megérdemli, hogy az ember holtáig azon gondolkozzék, elkövesse-e vagy nem. Pedig lássa, én családót akarok alkotni, ha ezzel elő-deimnek nem is tartoznék, de tartozom magyar hazám-nak. De . . . tetszik tudni, ebben a de ben sokat akartam mondani, mindent, a mit ma el lehet mondani. Most azonban már nyugodt vagyok; az ön szerével való vizs-gálódás után minden esetre bizton házasonhatom. Elődeim árnyai már nem kísértének, mert megjegyzem, hogy min-den ösöm nők által mult ki. Az emberiség nevében ké-rem, tudassa velem eszközt. Ezzel szent kötelességet ró le az emberiség, a társadalom iránt, mert egy embert segít családot alapítani. Halából minden gyermekemet, legyen fiu, avagy leány, az ön nevére kereszteltem. Költ-ség mellékes; nőm hozományából fedezni fogom. Ha szükség van ara-jelöltjeim arcképeire, rendelkezésére bo-esítom. Vagyok hálás tisztelője . . .“

Ime elmondtam az okot, mely miatt nem tarthat-tam ma felolvasást. Valóban kár lett volna felolvasást tartani, mikor ilyen komiko-tragikus színi leveleket ol-vashat el az ember, mert hiszen a levélitök mindenkinek kedves. Nem is fogok felolvasást tartani egyhamar, mert férfi-nembeli kollegáim levelei mélységes keservvel tö-ltötték el lelkemet. Felsőhajtok, ha csakugyan úgy van az, a mint a levelekben megírták, valóban érdemes, hogy az ember azon szer fejlődésére szentelje egész életét, melynek segélyével a női rejtelmek megfejthetők lesznek. És engem, ismétlem, annyira meghatottak eme levelek, hogy szinte rögeszmévé vált bennem kívánságukat telje-síteni. Hogy sikerüljön, azt hiszem, minden nemembeli óhajta. S most bocsánatot kérek az elmaradt felolvasásért, ha a nő-analysáló-szert felfed-zem, akkor fogok róla fel-olvasást tartani, biztosan érdekesebb lesz, mint ez. Egyet azonban kérek, hogy ne adják tovább azt, a mit most elmondtam, tudnillik, hogy a női rejtély felfedezésével foglalkozom, mert félek, hogy az időelőtt rám háramló s rám özönlő levelek miatt úgy járnék, mint Koch ur annak idején a maga bacillus-pusztító szerével, hogy t. i. — nem fedezném fel.

Lóselejtezés. A m. kir. állami ménlelep rimaszombati osztályán a ménék kisélejtezése f. hó 4-ikén ment végbe. Ez alkalomból itt volt: *Fadlallah el* Hedad Mihály alezredes, a debreczeni ménlelepszólyai parancsnok; *Lossonezy* M. min. tanácsos, a lótenyésztési osztály vezetője, gróf *Degenfeld* L. volt nőtáji főispán, egy ló-állatorvos, s min. titkár. A selejtezésnél jelen volt a helybeli ménlelepszólyai kitanú parancsnoka báró *Podmaniczky* Béla es. és kir. kamarás és a ménlelepi állatorvos is.

Kirándulás az 1896. ezredéves kiállítására. A miskolci kereskedelmi és iparkamara a kerületi és helyi bizottságokkal együtt a kiállítás megtekintésére egy nagyszabású kirándulást vezet. Kirándulók mindhárom vármegyéből, u. m. Gömör-, Heves- és Borsodból s nemcsak férfiak, hanem közöttük nők, sőt gyermekek is felvételnek. Indulás augusztus 14-én. A felmenőknek szabadságukban áll több napig is Budapesten maradni, sőt napenkénti 1—1 forint ráfizetéssel két napon túl is teljes ellátásban részesülnek. Jelentkezéseket elfogad a miskolci kereskedelmi és iparkamara, a miskolci, egri, gyöngyösi, rimaszombati és roznányi helyi bizottságok, s valamennyi ipartestület.

Nyilvános nyugtázás. A rimaszombati dalárda által, 1896. évi augusztus hó 2-án a „Széchényi-kert”-ben tartott hangverseny bevétele . . . 101 frt — kr.
kiadása . . . 30 frt 70 kr.

maradvány: . . . 70 frt 30 kr.
Felülfizettek: Boczko Dániel (S. Tarján) 2 frt, Dr. Szabó Samu 1 frt 70 kr., Dr. Szeless Ödön 1 frt 70 kr., Baksay István, Szakall Lajos, Kujnis Gyula (Lósoncz), Stech Kálmán 1—1 frt, Szücs Géza (Ujantál-völgy), 90 kr., Horváth János, Beliczky Viktor, Marton János, Bodor István, Somogyi Géza, Schullhof Pál, Szabó József 70—70 kr., Rábely Miklósné 60 kr., Juraskó Jakab, Barna Imre, Sébeszta Vilmos (Tiszolez), Tuba Bálint 50—50 kr., Grószné, Institórisz Endre, Czinke István, Szontagh Károly, Hermann N., Hreeska László, ifj. Pásztor Pál 40—40 kr., Policsék Rezső, dr. Kármán Aladár, Tóth József 30—30 kr. Ezeket kivül 30 egyén 20 kr. jával = 6 frt. Összes felülfizetés: 27 frt 50 kr.

Elszámolás. A rimaszécsi önk. tüzoltó egyesület által 1896. július 26-án megtartott nyári mulatságnál volt bevétel . . . 80 frt 70 kr.
kiadás . . . 31 frt 45 kr.
maradvány . . . 49 frt 25 kr.

Felülfizettek: Marikovszky Géza egyéni elnök 4 frt 50 kr., Fries Ferencz kir. járásbíró 1 frt 50 kr., Lakatos Ferencz, Dr. Báróssy Gyula ügyvéd és Liska Károly 1—1 frt; Hubay Gyula kir. törvényszéki bíró, Nagy József ügyvéd, Valovics Ferencz, Szepessy Károly lelkész, Nagy Kálmán hittanár, Lengyel Iván, Lovasanyi Béla, Szegedy Gábor, Négyessy Gyula, Osgyány István, Kerekas István, Rakovszky Endre, Szepes Lajos, Höffer Adolf, Schweibacher Gusztáv, Polka Ede, Hegedüs István bíró, Korenesik Kálmán, Papp András, Varga József urak, továbbá Lamos Lajosné, Csorba Kálmáné urak és Farkas Anna kisasszony 50—50 krt. — Ugy a megjelent résztvevőknek, mint a felülfizetőknek, valamint Lefkovich Lajos és Négyessy Gyula uraknak deszka és lámpa ingyen átengedéseért köszönetet mond az egyesület nevében *Csorba Kálmán*, főparancsnok.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Nyiltér.)*

BAUMÖHL DÁVID ur
és
UNGÁR ZÁLI kisasszony
jegyesek.

L-Pólyán.

Radnót.

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. a legújabb mintázatban és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg-selyemet** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, esikós, kockázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (es. és k. udvariszállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

*) E rovat alatt a közöltékert nem vállal felelősséget a Szerk.

Tanulóul

egy 13—14 éves ifju — tisztes szülők gyermeke — **Papucsák Márton r.-szombati szoba-, czim-, czi-merfestő és mázolóul** azonnal felfogadtatik.

Értekezhetni lehet Jánosi-utca 28. szám alatti lakásán 1—2

Hirdetés.

Rimaszombatban a Jánosi-utczában 38. sz. alatt az új vásártérhez közel fekvő háznak emeleti lakosztálya 1896. november 1-től **bérbeadó**, de maga az egész ház, tágas udvar és a Rima folyóig terjedő berendezett kert örök áron is **eladó**. Ugyanott egy jó karban levő **zongora** is szabad kézből eladó.
Szerényi János.

Árlejtési hirdetés!

Tornallya város tulajdonát képező **vásártéri korcsmahelyiség** italmérsi joggal **1897-ik év január hó 1-ső napjától** számítandó egymásután következő három évre, **1896-ik év augusztus hó 17-én d. u. 3 órakor** a városházán tartandó nyilvános árverés útján bérbe adatik, hol a feltételek is megtekinthetők.

Biztosítékul 1000 fit lett megállapítva s annak 20%-a lesz az árverés előtt bánatpénzképen leteendő, mely bánatpénz az árverés megtartása után 1000 frtig kiegészítendő.

Tornallya, 1896. július hó 30-án.

Borzy János, bíró.

Szülők figyelmébe.

Előkelő uri családból származó fiukat vagy leányokat, kik a losonezi gimnáziumba vagy a polgári leány-iskolába jönnek, teljes ellátásra felveszek

2—2 **Platthy Lőrincz**, Jókai-utca.

Egy tanuló.

A Rimamurány-Salgótarjáni vasmű-részvény-társaság ózdi élelmezési üzletében egy 2—3 gym. vagy polg. iskolai osztályt végzett 13—14 éves, jó családból való ifju **tanulóul** elfogadtatik. — A feltételek megtudhatók **Waniek Gyula** élelmezési üzletkezelőnél **Ózdon.** 3—3

Eladó

Rimaszombat határában a **Konyha Géza** tulajdonát képező 17320 □ öl szántóföld a rajta lévő épülettel együtt. Értekezhetni levélileg a tulajdonossal **Ujpest, Baross-utca 48. sz. alatt.** 5—*

Hirdetmény.

A gömörmegeyi közkórház szolgálatra keres egy 25—35 év között levő férfi eselédet, ki magyarul írni, olvasni tud és jó erkölcsű. Évi bérét képezi, utólagos havi részletekben fizetendő 228 frt, azaz kettőszáz huszonnyolcz forint bér, ötven forint ruhapénz; összesen tehát **kettőszáz hetvennyolcz frt készpénz**, továbbá természetben egy szobából, konyhából, kamrából álló lakás szabad fűtő- és világítóanyag. A szolgálatra vállalkozók a szolgálati köteleességeket és feltételeket a közkórház gondnokánál megtekinthetik s ugyanott írásban vagy szóval a **folyó év augusztus hó 25-ig** jelentkezhetnek. A szolgálat felfogadott szeptember 1-én köteles a szolgálatba belépni.

A vármegyei közkórház igazgatóság.

Haszonbérbe kiadó

Borsodmegyei **Kondó** község s a hozzá tartozó **Ludna-pusztai** határban fekvő

tagosított birtok,

t. i. 1200 □-öllel számított 319 hold szántóföld, 63 hold kaszáló rét, 17 hold beltelek kert, 315 hold erdei legelő, kényelmes lakóház és gazdasági épületek.

A haszonbérlet kezdete **1896-ik év november hó 1-ső napja.**

A haszonbérleti feltételek megtudhatók **Sassy István ügyvédnél Miskolczon**, lakik: Nagy-Hunyad-utca 2. szám alatt. 3—3

Hirdetmény.

3335. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a esetnekvölgyi h. é. vasút részvénytársaságnak Pelsőcz nagyközség határában fekvő s a **Miklósi Zózsóf és Miklósi Jolán** pelsőczy 746-ik számú tjkvi 1778-ik hrsz., **Miklósi József és Radvanszki Károly** 561. sz. tjkvi 1774. hrsz., **Miklósi József és Miklósi-Klein Amália** 746. számú tjkvi 1776. és 1777-ik hrsz., nevükre jegyzett s tulajdonukat képező, a kimutatott tervrajzban és kisajátítási összeírásban megjelölt birtokrészletekre nézve a kártalanítási eljárás megkezdési határidejéül az **1896. augusztus hó 13-ik napjának** d. e. 10 óraja, a helyszínére, Pelsőcz nagyközség közházához tüzetik ki, mely határnapra és időre az összes érdekeltek, valamint a távollevők és ismeretlen tartózkodásúak számára ügygondnokul kinevezett **Institórisz Endre** hites ügyvéd oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy elmaradásuk a kártalanítás feletti érdemleges határozat meghozatalát nem fogja gátolni.

Kelt Rimaszombatban, a kir. törvényszék 1896. július hó 22-én. 2—3

Basilidesz, kir. tszéki jegyző.

Kubinyi, kir. tszéki elnök.

Épület és fűrészelt faanyagok, ugyszintén mindennemű gazdasági faárak raktára.

Miután az összes **épületi faárui** tetemesen felhalmozódtak, **jutányos bevásárlásaim** alapján azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy **fűrészelt**, mint **faragott faárut** sokkal olcsóbban, azaz a **saját beszerzési áron** adom el, miről a t. építető gazdaközönség és építők meggyőződést szerezhetnek.

Ugyszintén **gazdasági gépeket** is a saját beszerzési áron adok el, melynél még az az előnye van a t. vevőnek, hogy láthatja azt, a miért pénzt ad és nem kell hibásat, befestett ócskát átvenni.

Ezuttal a n. é. közönséget van szerencsém

kazlakba és csürökbe rakott gazdasági terményeiknek

tűz- és villámesapás által okozott károk elleni biztosítására felkérni, amennyiben minden biztosítás közt erre a biztosításra van a gazdáknak leginkább szüksége.

Kiváló tisztelettel

KOHN ALBERT,

fakereskedő.

3—3

A Triesti Általános biztosító Társaság (Assecurazioni Generali) Gömörmegeyi Főügynöksége.

Gazdasági gépek és eredeti Gubioz-ekék egyedüli raktára.

Legjobb minőségű Fischer- és Heidlberg-féle kőfédellemez raktár.